

Κυριακή Γ' Νηστειών (Σταυροπροσκυνησεως): Ερμηνεία της Αποστολικής περικοπής (Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 20 Μαρτίου, 2020

(Εβρ. 4, 14 έως 5, 6)

[...] Όμως ο απόστολος Παύλος δεν αναθέτει τα πάντα στον ιερέα, αλλά ζητάει και τη **δική μας συνδρομή**, και εννοώ την **ομολογία της πίστης**. «Έχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας (: Αφού λοιπόν, σύμφωνα και με όσα είπαμε, έχουμε μεγάλο Αρχιερέα, ο οποίος έχει πλέον διασχίσει τους ουρανοὺς και μπήκε στον τόπο της αιώνιας αναπαύσεως, στην ουράνια βασιλεία Του όπου μας περιμένει, τον Ιησού δηλαδή, ο οποίος δεν είναι ένας απλός άνθρωπος αλλά και ο Υἱός του Θεού, ας κρατούμε καλά την ομολογία της πίστεώς μας προς Αυτόν)». **Ποια ομολογία εννοεί;** Ότι υπάρχει ανάσταση, ότι υπάρχει ανταπόδοση, ότι υπάρχουν άπειρα αγαθά, ότι ο Χριστός είναι Θεός, ότι η πίστη είναι ορθή. Αυτά ας ομολογήσουμε, αυτά ας κρατάμε σταθερά. Και ότι αυτά είναι αληθινά, φαίνεται από το ότι ο αρχιερέας είναι μέσα. Επομένως ας ομολογήσουμε, αυτά ας κρατάμε σταθερά. Και ότι αυτά είναι αληθινά, φαίνεται από το ότι ο αρχιερέας είναι μέσα. Επομένως ας ομολογήσουμε ότι δεν έχουμε πέσει. Αν και τα πράγματα δεν είναι κοντά, εμείς όμως ας ομολογήσουμε· αν ήταν πριν από λίγο, ήταν ψέμα. Ωστε και αυτό είναι αληθινό, το ότι μετατίθενται.

Καθόσον και ο αρχιερέας μας είναι μέγας· «οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν (: Και μην περάσει ποτέ από τον νου μας ότι, αφού Αυτός είναι τώρα στους ουρανοὺς, δε θα δείξει ενδιαφέρον για μας. Διότι δεν έχουμε αρχιερέα που να μην μπορεί να μας συμπαθήσει στις ηθικές και φυσικές αδυναμίες μας, επειδή τάχα δε γνωρίζει τα όσα μας συμβαίνουν ή επειδή υψώθηκε τόσο πολύ)». «Δεν αγνοεί», λέγει, «τα δικά μας, όπως πολλοί αρχιερείς, οι οποίοι δεν γνωρίζουν αυτούς από το ποίμνιό τους που βρίσκονται σε θλίψεις, αλλά ούτε ότι υπάρχει ποτέ θλίψη. Γιατί στην περίπτωση των ανθρώπων είναι αδύνατο να γνωρίζει την ταλαιπωρία εκείνου που υποφέρει αυτός που δεν τη δοκίμασε και δεν την αισθάνθηκε. **Τα πάντα υπέφερε ο δικός μας αρχιερέας. Γι' αυτό λοιπόν πρώτα υπέφερε και ύστερα ανέβηκε στον ουρανό, για να μπορεί να δείχνει συμπάθεια**».

«πεπειραμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοίότητα χωρὶς ἁμαρτίας (: αλλά έχουμε Αρχιερέα ο οποίος έχει αντιμετωπίσει πειρασμούς με όλους τους τρόπους με τους

οποίους μπορεί να δοκιμασθεί η ανθρώπινη φύση. Έχει αντιμετωπίσει πειρασμούς εξ ολοκλήρου όμοια με εμάς, χωρίς όμως να υποπέσει σε καμία αμαρτία». Πρόσεχε πως και παραπάνω ανέφερε τα «*παραπλησίως* (: με παρόμοιο τρόπο)», και εδώ το «*καθ' όμοιότητα* (: σύμφωνα με την ομοιότητά Του με εμάς)». Δηλαδή διώχθηκε, φτύστηκε, κατηγορήθηκε, χλευάστηκε, συκοφαντήθηκε, αποπέμφθηκε, στο τέλος σταυρώθηκε. «*πεπειραμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' όμοιότητα χωρίς άμαρτίας* (: έχουμε Αρχιερέα ο οποίος έχει αντιμετωπίσει πειρασμούς με όλους τους τρόπους που μπορεί να δοκιμαστεί η ανθρώπινη φύση. Έχει αντιμετωπίσει πειρασμούς εξ ολοκλήρου όμοια με εμάς, χωρίς όμως να υποπέσει σε καμία αμαρτία)». Εδώ και κάτι άλλο υπαινίσσεται, ότι ήταν δυνατό να υποφέρει χωρίς να αμαρτήσει και να βρεθεί σε θλίψεις. Ωστε και όταν λέγει «*έν όμοιώματι σαρκός* (: με σάρκα η οποία έμοιαζε μόνο, αλλά δεν ήταν και πραγματική σάρκα της αμαρτίας)» [Ρωμ. 8, 3], δεν εννοεί αυτό, ότι είχε ομοίωμα σάρκας, αλλά ότι ανέλαβε σάρκα. **Γιατί λοιπόν είπε «έν όμοιώματι»;** Μιλούσε για αμαρτωλή σάρκα, αφού ήταν όμοια με τη δική μας σάρκα· γιατί **στη φύση ήταν η ίδια με τη δική μας, στην αμαρτία όμως δεν ήταν η ίδια.**

«*προσερχόμεθα οὖν μετὰ παρρήσιας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον καὶ χάριν εὖρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν* (: Αφού λοιπόν τέτοιος είναι ο Αρχιερέας μας ας πλησιάζουμε με θάρρος και άφοβη εμπιστοσύνη στο βασιλικό Του θρόνο, από τον οποίο πηγάζει η χάρη. Ας πλησιάζουμε σε Αυτόν για να λάβουμε συγχώρηση για τις αμαρτίες μας και για να βρούμε εύνοια και δωρεές που θα μας δώσουν άμεση βοήθεια σε κάθε κρίσιμη ώρα πειρασμού)».

Ποιον εννοεί «θρόνον τῆς χάριτος»; Τον βασιλικό θρόνο, για τον οποίο λέγει: «*Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου* (: Εἶπε ο Κύριος και Θεός μου προς τον Κύριο και Θεό μου, προς τον Μεσσία· “Κάθισε στα δεξιά του θρόνου μου και εγώ θα θέσω όλους τους εχθρούς σου ως υποπόδιο των ποδών Σου”)» [Ψαλμ. 109, 1]. Σαν να έλεγε: «ας πλησιάζουμε με θάρρος, γιατί έχουμε αναμάρτητο αρχιερέα, που κατανικάει την οικουμένη»· γιατί λέγει: «*θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον* (: Αλλά έχετε θάρρος. Εγώ έχω νικήσει τον κόσμο. Και με τη νίκη μου αυτή εξασφάλισα και για σας τον θρίαμβο και τη δόξα)» [Ιω. 16, 33]. Γιατί αυτό σημαίνει το να πάθει τα πάντα, αλλά να είναι καθαρός από αμαρτίες. «*Αν εμεῖς*», λέγει, «*είμαστε αμαρτωλοί και Αυτός αναμάρτητος, πώς να πλησιάζουμε με θάρρος; Γιατί είναι θρόνος χάριτος, όχι θρόνος κρίσης τώρα.* Γι' αυτό ας πλησιάζουμε με θάρρος», λέγει, «για να λάβουμε έλεος, όπως ζητάμε». Το πράγμα είναι **γενναιοδωρία και δωρεά βασιλική.**

«*ἵνα λάβωμεν ἔλεον καὶ χάριν εὖρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν* (: και για να βρούμε εύνοια και δωρεές που θα μας δώσουν άμεση βοήθεια σε κάθε κρίσιμη ώρα πειρασμού)». «**Αν τώρα πλησιάσεις**», λέγει, «**θα λάβεις και χάρη και ευσπλαχνία, γιατί πλησιάζεις την κατάλληλη ώρα. Αν όμως πλησιάσεις**

τότε, δε θα λάβεις πια, γιατί άκαιρη θα είναι τότε η προσέλευσή σου, επειδή δε θα είναι τότε θρόνος χάριτος». Θρόνος χάριτος είναι όσο κάθεται και δίνει χάρη ο βασιλιάς. **Όταν όμως έλθει η συντέλεια, τότε σηκώνεται για να κρίνει**. Γιατί λέγει: «*άναστα, ό Θεός, κρίνων τήν γήν, ότι σὺ κατακληρονομήσεις έν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι* (: Σήκω, Θεέ μου, και εφάρμοσε τη δίκαιη κρίση Σου και απόφαση επί της γης, διότι κάτω από τη δική Σου κυριότητα και κατοχή βρίσκονται όλα τα έθνη)» [Ψαλμ. 81, 8]. Μπορούμε να πούμε και κάτι άλλο. «*Ας πλησιάσουμε*», λέγει, «*με θάρρος*», δηλαδή χωρίς να συναισθανόμαστε κανένα κακό, χωρίς να διστάζουμε. Γιατί ένας τέτοιος άνθρωπος δεν μπορεί να πλησιάσει με θάρρος. Γι' αυτό και αλλού λέγει: «*οὕτως λέγει Κύριος· καιρῶ δεκτῶ ἐπήκουσά σου και έν ήμέρα σωτηρίας έβοήθησά σοι και ἔπλασά σε και ἔδωκά σε είς διαθήκην έθνῶν τοῦ καταστήσαι τήν γήν και κληρονομήσαι κληρονομίας έρήμους* (: Αυτά λέγει ο Κύριος: "Σε κατάλληλο και ευπρόσδεκτο καιρό εγώ άκουσα την προσευχή σου, σε ήμέρα σωτηρίας σε βοήθησα. Εγώ σε έπλασα. Έδωσα εσένα ως νέα διαθήκη με τα έθνη, για να αποκαταστήσεις τους ανθρώπους της γης, και να αποκτήσεις ως δική σου μόνιμη ιδιοκτησία, τους έως τώρα έρημους από χάρη Θεού λαούς")» [Ησ. 49, 8]. Γιατί και **τώρα είναι απόδειξη χάριτος, το να βρίσκουμε μεάνοια για τα αμαρτήματα που κάνουμε μετά το βάπτισμα**. Και για να μη νομίσεις ότι στέκεται όρθιος, ακούοντας ότι είναι αρχιερέας, αμέσως Του οδηγεί στο θρόνο. Ο ιερέας όμως δεν κάθεται, αλλά στέκεται.

Βλέπεις ότι το να γίνει αρχιερέας δεν είναι έργο της φύσης, αλλά της χάριτος και της συγκατάβασης και της ταπεινώσής Του; Αυτό είναι ευκαιρία να πούμε τώρα και εμείς, ας πλησιάσουμε και να ζητάμε με θάρρος· ας προσφέρουμε μόνο πίστη, και όλα μας τα δίνει. **Τώρα είναι ο καιρός της δωρεάς, ας μην απελπίζεται κανένας**. Τότε θα είναι ο καιρός της απόγνωσης, όταν θα κλείνεται ο νυμφώνας, όταν θα μπει ο βασιλιάς να δει εκείνους που βρίσκονται μέσα, όταν θα απολαύσουν τους κόλπους του πατριάρχη Αβραάμ εκείνο που πρόκειται να τους αξιωθούν. Τώρα όμως δεν είναι, γιατί το θέατρο ακόμη υπάρχει, **ο αγώνας ακόμη συνεχίζεται, το βραβείο ακόμη είναι αβέβαιο**.

Ας προσπαθήσουμε, λοιπόν. Γιατί και ο Παύλος λέγει: «*έγώ τοίνυν οὕτω τρέχω, ως οὐκ άδήλως, οὕτω πυκτεύω, ως οὐκ άέρα δέρων, άλλ' ύποπιάζω μου τὸ σῶμα και δουλαγωγῶ, μήπως άλλοις κηρύξας αυτός άδόκιμος γένωμαι* (: Μιμηθείτε το παράδειγμά μου. Εγώ λοιπόν τρέχω έτσι, ώστε ξέρω καλά τι ζητώ, για ποιο σκοπό αγωνίζομαι και με ποιο τρόπο θα τον πετύχω. Δεν παρουσιάζομαι σαν να πυγμαχώ δίνοντας γροθιές στον άέρα και αγωνιζόμενος στα κούφια, αλλά ταλαιπωρώ το σώμα μου και το μεταχειρίζομαι ως δούλο, για να μην αποδοκιμαστώ και αποδειχθώ ανάξιος του βραβείου εγώ ο ίδιος που κήρυξα σε άλλους και με τη δική μου προτροπή και διδασκαλία αυτοί πήραν το βραβείο» [Α' Κορ. 9, 26-27]. Έχουμε ανάγκη από δρόμο, και μάλιστα από δρόμο πολύ. Όποιος τρέχει δε βλέπει εντελώς κανέναν, είτε περνάει μέσα από λιβάδια, είτε μέσα από τόπους ξερούς. **Ο δρομέας δε βλέπει**

προς τους θεατές, αλλά προς το βραβείο· είτε υπάρχουν πλούσιοι ή φτωχοί, είτε τον περιπαίζει κάποιος ή τον επαινεί, ή τον βρίζει ή τον λιθοβολεί, ή του κλείνει το σπίτι, είτε δει τα παιδιά ή τη γυναίκα του ή οτιδήποτε άλλο, πουθενά δεν προσέχει. Αλλά σε ένα πράγμα μόνο αφοσιώνεται, στο τρέξιμο και στο να λάβει το βραβείο. Ο δρομέας πουθενά δε σταματάει, γιατί αν αδρανήσει έστω και για λίγο, έχασε τα πάντα. Ο δρομέας όχι μόνο δεν ελαττώνει την προσπάθειά του πριν το τέλος, αλλά τότε μάλιστα αυξάνει την ταχύτητά του.

«Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν· καὶ διὰ ταύτην ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτω καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν (: Θα βρούμε έλεος, χάρη και βοήθεια από τον μεγάλο και εύσπλαχνο Αρχιερέα μας. Διότι κάθε αρχιερέας στη λευιτική ιεροσύνη των Ιουδαίων ξεχωρίζεται από τους ανθρώπους και εγκαθίσταται αρχιερέας στα έργα της λατρείας του Θεού για την ωφέλεια των ανθρώπων, για να προσφέρει και δώρα και θυσίες για τη συγχώρηση των αμαρτιῶν του λαού. Και μπορεί ο αρχιερέας των Ιουδαίων να δείχνει συμπάθεια και ανοχή σε όσους αμαρτάνουν από άγνοια και πλάνη, επειδή και αυτός ως άνθρωπος έχει επάνω του ηθική ασθένεια και ανθρώπινες αδυναμίες. Και εξαιτίας της ασθένειας και της ενοχής του αυτής οφείλει σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου, όπως προσφέρει θυσία για χάρη του λαού, έτσι να προσφέρει θυσία και για τον εαυτό του, για να συγχωρηθούν οι αμαρτίες του)».

Θέλει πλέον ο Παύλος να δείξει ότι η Διαθήκη αυτή είναι πολύ ανώτερη από την Παλαιά. Και το κάνει αυτό διατυπώνοντας από πριν και από πολύ μακριά τους συλλογισμούς του. Αφού λοιπόν τίποτε δεν ήταν σωματικό ή φανταστικό, όπως ούτε ο ναός, ούτε τα άγια των αγίων, ούτε ο ιερέας που έχει τόσο μεγάλη κατάρτιση, ούτε οι νομικές διακρίσεις, αλλά όλα ήταν σπουδαιότερα και τελειότερα και τίποτε δεν ήταν από τα σωματικά, αλλά τα πάντα ανήκαν στα πνευματικά, και αφού τα πνευματικά δεν προέτρεπαν τόσο τους ασθενέστερους στην πίστη όσο τα σωματικά, γι' αυτό κινεί όλον αυτόν τον λόγο. Και πρόσεχε τη σύνεσή του. Αρχίζει από τον ιερέα πρώτα και συνέχεια τον ονομάζει αρχιερέα, και από αυτόν δείχνει πρώτα τη διαφορά.

Γι' αυτό ορίζει πρώτα τι είναι ιερέας και δείχνει ποια πράγματα έχει του ιερέα και ποια είναι τα σύμβολα της ιεροσύνης. Και επειδή του εναντιωνόταν, ότι ούτε ευγενής ήταν, ούτε από φυλή ιερατική καταγόταν, ούτε ιερέας στη γη, και ήταν φυσικό γι' αυτό να πουν μερικοί, «πώς λοιπόν ήταν ιερέας αυτός;», ό,τι έκανε στην «προς Ρωμαίους» επιστολή[σε όλο το 4ο κεφάλαιο], το ίδιο κάνει και τώρα. Παίρνοντας δηλαδή ένα λόγο που δύσκολα γίνεται πιστευτός, αν η πίστη κάνει αυτό που δεν μπόρεσε να το κάνει ο κόπος του νόμου και ο ιδρώτας του ορθού τρόπου ζωής, και θέλοντας να δείξει ότι το φαινομενικά αδύνατο έγινε και πραγματοποιήθηκε,

κατέφυγε στον πατριάρχη και τα μετέφερε όλα σε εκείνη την εποχή. Έτσι λοιπόν και εδώ ακολουθεί τον άλλο δρόμο της ιεροσύνης, αφού μιλάει σε αυτούς που Του ακολούθησαν πρώτοι. Και όπως στην κόλαση δεν αναφέρει μόνο τη γέενα, αλλά και όσα συνέβηκαν στους πατέρες, έτσι ακριβώς κάνει και εδώ. Πρώτα το επιβεβαιώνει από τα παρόντα. Έπρεπε βέβαια τα επίγεια να επιβεβαιώνονται από τα ουράνια, αλλά όταν οι ακροατές είναι αδύναμοι πνευματικά γίνεται το αντίθετο. Στην αρχή λοιπόν εκείνα που είναι κοινά τα αναφέρει πρώτα, και ύστερα δείχνει εκείνο που υπερέχει. Γιατί έτσι γίνεται φανερό η κατά σύγκριση υπεροχή, όταν σε άλλα έχει κάτι κοινό και σε άλλα υπερέχει, διαφορετικά δε γίνεται φανερό η υπεροχή κατά σύγκριση.

«*Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος* (: Θα βρούμε έλεος, χάρη και βοήθεια από τον μεγάλο και εύσπλαχνο αρχιερέα μας. Διότι κάθε αρχιερέας στη λειυτική ιεροσύνη των Ιουδαίων ξεχωρίζεται από τους ανθρώπους)». Αυτό είναι κοινό με τον Χριστό. «*ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν Θεόν* (: και εγκαθίσταται αρχιερέας στα έργα της λατρείας του Θεού για την ωφέλεια των ανθρώπων)». Και αυτό είναι κοινό. «*ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν* (: για να προσφέρει και δώρα και θυσίες για τη συγχώρηση των αμαρτιῶν του λαού)». Και αυτό κοινό, όχι όμως όλο. Τα υπόλοιπα δεν είναι κοινά. «*μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις* (: Και μπορεί ο αρχιερέας των Ιουδαίων να δείχνει συμπάθεια και ανοχή σε όσους αμαρτάνουν από άγνοια και πλάνη)». Εδώ λοιπόν βρίσκεται η υπεροχή. «*ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περικείται ἀσθένειαν* (: επειδή και αυτός ως άνθρωπος έχει επάνω του ηθική ασθένεια και ανθρώπινες αδυναμίες)».

Στη συνέχεια προσθέτει και άλλο· ότι γίνεται από άλλον και ότι δε γίνεται από μόνος του. Και αυτό είναι κοινό. «*καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καθάπερ καὶ Ἀαρών* (: Επίσης, κανείς δεν παίρνει από μόνος του την υψηλή τιμή της αρχιερωσύνης, αλλά τη δέχεται όταν καλεῖται από τον Θεό· όπως κλήθηκε στο αξίωμα αυτό από τον Θεό και ο Ααρών)». Εδώ κάτι άλλο πάλι αποδεικνύει, δείχνοντας πως έχει σταλεί από τον Θεό. Αυτό το έλεγε παντού ο Χριστός όταν μιλούσε στους Ιουδαίους: «*εἰ ὁ Θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἤκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἑμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε* (: Απαντώντας λοιπόν ο Ιησούς στην καυχησιολογία τους αυτή τους εἶπε: “Εάν ο Θεός ήταν πατέρας σας, θα είχατε αγάπη και σε μένα, διότι εγώ από τον Θεό έχω βγει με την ενανθρώπησή μου και έχω έλθει ανάμεσά σας. Είμαι ανάμεσά σας ως πρεσβευτής του Θεού. Διότι και στον κόσμο που ήλθα, δεν έχω έλθει από μόνος μου, αλλά Εκείνος με απέστειλε”)» [Ιω. 8, 42]. Εδώ νομίζω πως υπαινίσσεται και τους ιερείς των Ιουδαίων, σαν να μην είναι ιερείς εκείνοι που καταπατούν και παραβιάζουν τον νόμο της ιεροσύνης.

«*οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασε γεννηθῆναι ἀρχιερέα* (: Έτσι και ο Χριστός

δε δόξασε μόνος Του τον εαυτό Του με το να γίνει αρχιερέας)». **Πού λοιπόν χειροτονήθηκε;** Γιατί ο Ααρών χειροτονήθηκε πολλές φορές, όπως στην περίπτωση της ράβδου [βλ. Εξ. 7, 8-13· 8, 12-14] και όταν η φωτιά κατέβηκε από τον ουρανό και εξόντωσε εκείνους που καταπάτησαν την ιεροσύνη [Λευιτ. 10, 1-3].

Εδώ όμως συμβαίνει το αντίθετο· όχι μόνο δεν έπαθαν τίποτε, αλλά αντίθετα ευημερούν. Από πού λοιπόν; Το δείχνει αυτό από την προφητεία. Δεν έχει τίποτε υλικό ούτε ορατό. Γι' αυτό το βεβαιώνει από προφητεία και από τα μελλοντικά. «*ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν· υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε* (: αλλά Του δόξασε ο Θεός Πατήρ, ο οποίος Του είπε: "Υἱὸς μου εἶσαι Εσύ. Εγώ Σε γέννησα σήμερα, όταν Σου έδωσα την ανθρώπινη φύση και τη δόξασα με την Ανάστασή Σου και την ενθρόνισή Σου στα δεξιά μου)». **Τι σχέση έχει αυτό προς τον Υιό;** «Ναι», λέγει ίσως κάποιος, «αυτό έχει λεχθεί προς τον Υιό. Και τι βοηθάει αυτό στο ζήτημά μας;». Πάρα πολύ· γιατί είναι **προετοιμασία της χειροτονίας Του από τον Θεό**. «*καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ* (: Όπως και σε άλλο σημείο της Αγίας Γραφής λέει: Εσύ εἶσαι ιερέας αἰώνιος σαν τον Μελχισεδέκ. Για το πρόσωπο αυτό παρασιωπάται σκόπιμα στην Αγία Γραφή η γενεαλογία και ο θάνατός του, για να είναι σύμβολο και προτύπωση της παντοτινής βασιλείας και της ιεροσύνης Σου)». Σε ποιον έχει λεχθεί αυτό; Ποιος είναι ιερέας κατά την τάξη Μελχισεδέκ; Κανείς άλλος παρά μόνο Αυτός. Γιατί όλοι ήταν υπόδουλοι στον νόμο, όλοι τηρούσαν το Σάββατο και έκαναν την περιτομή. «Κανείς», λέγει, «δε θα μπορούσε να δείξει κάποιον άλλον».

-
- <https://greekdownloads3.files.wordpress.com/2014/08/in-epistulam-ad-hebraeos.pdf>
 - Ιωάννου του Χρυσοστόμου Άπαντα τα έργα, Υπόμνημα στην προς Εβραίους επιστολήν», ομιλίες Ζ' και Η' (επιλεγμένα αποσπάσματα), Πατερικές εκδόσεις «Γρηγόριος ο Παλαμάς»(ΕΠΕ), εκδ. οίκος «Το Βυζάντιον», Θεσσαλονίκη 1989, τόμος 24, σελίδες 380-387 και 396-401 αντίστοιχα.
 - Π. Τρεμπέλα, Η Καινή Διαθήκη με σύντομη ερμηνεία (απόδοση στην κοινή νεοελληνική), εκδόσεις αδελφότητα θεολόγων «Ο Σωτήρ», έκδοση τέταρτη, Αθήνα 2014.
 - Η Καινή Διαθήκη, Κείμενον και ερμηνευτική απόδοσις υπό Ιωάννου Κολιτσάρα, εκδόσεις αδελφότητα θεολόγων «Η Ζωή», έκδοση τριακοστή τρίτη, Αθήνα 2009.
 - Η Παλαιά Διαθήκη κατά τους εβδομήκοντα, Κείμενον και σύντομος απόδοσις του

νοήματος υπό Ιωάννου Κολιτσάρα, εκδόσεις αδελφότητας θεολόγων «Η Ζωή», έκδοση τέταρτη, Αθήνα 2005.

- Π. Τρεμπέλα, Το Ψαλτήριον με σύντομη ερμηνεία(απόδοση στην κοινή νεοελληνική), εκδόσεις αδελφότητας θεολόγων «Ο Σωτήρ», έκδοση τρίτη, Αθήνα 2016

- http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/tools/liddell-scott/index.html

- http://users.sch.gr/aiasgr/Palaia_Diathikh/Biblia/Palaia_Diathikh.htm

- http://users.sch.gr/aiasgr/Kainh_Diathikh/Biblia/Kainh_Diathikh.htm

(Επιμέλεια κειμένου: Ελένη Λιναρδάκη, φιλόλογος)